

Om samverkan – en kortfattad genomgång

Vad är samverkan?

Känner du till historien om de tre stenhuggarna? Inte, då kommer en kort version här!

En person går förbi en stenhuggare och frågar vad denne gör. Stenhuggaren tittar med svart blick på personen och svarar barskt ”Jag hugger sten!”. Personen inser att det inte är läge att småprata utan går vidare. Lite längre ned på vägen finns en andra stenhuggare som inte alls ser lika barsk ut och personen ställer samma fråga, vad gör du? Stenhuggaren tittar upp och svarar ”Jag försörjer min familj, gå vidare jag har inte tid att prata!”. Personen traskar på och träffar en tredje stenhuggare som också får samma fråga. Svaret den här gången är ”Jag hjälper till att bygga en katedral!”.

Vi kan göra samma sak men se det på helt olika sätt. För att känna motivation, engagemang och arbetsglädje behöver vi se vår egen uppgift i ett större sammanhang, vi behöver helt enkelt förstå att just det vi gör är en pusselbit i ett större pussel som har ett gemensamt mål. Känner vi som medarbetare engagemang och delaktighet och förstår verksamhetens behov, mål och förutsättningar bidrar vi på ett bättre sätt till att utveckla verksamheten. Det är detta som är samverkan.

Varför samverkan?

De stora förändringarna på svensk arbetsmarknad skedde under 1970 talet. Då tillkom bl.a. Medbestämmandelagen (MBL). Tankar om medarbetarnas delaktighet och inflytande fanns i tankarna bakom MBL, men de fokuserade på relationen mellan parterna, inte på de enskilda medarbetarna och deras delaktighet i verksamhetsfrågor.

Samverkan är ett sätt att förena de krav på förhandling och information som MBL ställer med behovet att fördjupa medarbetarnas delaktighet för att på så sätt nå en bättre förståelse hos medarbetarna för de beslut som fattas.

Utgångspunkten för samverkan är den verksamhet som bedrivs. Samverkan innebär i praktiken att medarbetarna på ett så tidigt stadium som möjligt bidrar med sin erfarenhet och kunskap för att utveckla verksamheten. Det här förutsätter en tidig och god information och ett öppet diskussionsklimat. Det är

viktigt att komma ihåg att samverkan inte ersätter MBL utan är ett sätt att få ut mer av de krav som ställs i dessa lagar.

På vilka nivåer samverkar man?

Det som skiljer samverkan från MBL-förhandlingar är att samverkan förutsätts så långt som möjligt ske på individ och arbetsplatsnivå. Införs samverkan enbart på partsnivå har man i praktiken inte gjort mer än bytt namn på MBL-förhandlingen.

Samverkan brukar man därför säga ska ske på tre nivåer: individnivå, arbetsplats (enhets) nivå och partsnivå. På individ och arbetsplatsnivå kan frågorna handla ofta om t.ex. planering och kompetensutveckling och här deltar alla i sin egenskap av medarbetare. Även att avsikten är att medarbetarna ska bli så delaktiga som möjligt har partsnivån inte förlorat sin betydelse. Den här nivån har en övergripande funktion och sätter ramarna för den samverkan som sker på individ och arbetsplatsnivå.

Vilka frågor ska samverkas?

Grunden för samverkan är, som tidigare nämnts, att i första hand förena de frågor som omfattas av förhandlingsskyldigheten enligt MBL. De frågor som ska samverkas är därför de flesta frågor som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Det handlar bland annat om frågor som verksamhetens utveckling och dess konsekvenser för personalen. Lönerrevision, uppsägningar och frågor som rör enskild omfattas inte av samverkan.

Samverkansavtalet mellan Scen & Film och Svensk Scenkonst

Samverkansavtalet finns som bilaga 8 i Riksavtalet. Syftet med avtalet är att skapa nya former för reell samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare och att sådan fungerande samverkan blir en naturlig del av den fortlöpande verksamheten. Avtalet reglerar vad parterna avser med samverkan, dess omfattning och inom vilka områden samverkan kan ske. Områden som nämns är bl.a. verksamhet och ekonomi, personalpolitik och kompetensförsörjning, jämställdhet och arbetsmiljöfrågor. Detta är bara exempel och lokala parter är fria att komma överens om andra områden de anser det viktigt att samverka i. Avtalet reglerar därför vad lokala parter ska tänka på när de utformar den lokala samverkan.